СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 274. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 23 листопада 1932. VOL. XL. No. 274. Jersey City, N. J., Wednesday, November 23, 1932. THREE CENTS.

ГУВЕР ЗА ВІДЛОЖЕННЯ І НОВИЙ РОЗГЛЯД ВОЄННИХ ДОВГІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер є за те, щоби відложити державам-довжникам сплату рат воєнних довгів, які припадають на день 15 грудня. Він теж заявляється за поновну ревізію довгів. Розходиться тепер про становище Рузвелта щодо цеї справи. Як новови́браний президент і демократичні лідери будуть проти цього, то Гувер відступить від свого предложення.

ПРОГРАМА АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

СІНСІНАТІ. — Президент Вилієм Ґрін виголосив вступну бесіду на конвенції Американської Федерації Праці й зясував програму організації. В першу чергу підніс він найпекучіше домагання негайного заведення пятьденного тижня і шістьгодинного дня праці, як засобу ратування „захитаної капіталістичної будівлі".

Як дальшу робітничу вимогу видвигнув Ґрін справу примусового обезпечення робітника на випадок безробіття. А далі підніс вимогу привернення давньої висоти заробітної платні й потребу її підвишки, а також потребу охорони перед промисловим визиском жіночої і дітočoї праці.

Крім того поставлено резолюцію з домаганням негайного знесення прогибіції.

ЗА ТЕ, ЩОБИ ДІЛИТИСЯ ПРАЦЕЮ.

НЮ ЙОРК. — Яких 700 промисловців і бізнесменів та фінансистів говорили підчас вечері в готелю Валдорф Асторія про те, щоби дати в найблизчім часі роботу принаймні 1,000,000 безробітних. Казали, що з безробіттям треба боротися як з тифовою недугою.

Це зійшлися головно ті промисловці, котрі вже завели у себе систему „шейр ди ворк", яку запропонував президент Гувер. Згідно з тою системою ті, що мають роботу, діляться нею з певною частиною безробітних. Стверджено, що її принято вже в 3,500 компаніях. А якби повести сильнішу кампанію за дальше її переведення, то можна би мати негайно роботу для 2,000,000 безробітних.

Тостместром вечері був Алфред Слон мол., президент Дженерел Моторс Корпорейшен, великий приклонник цеї системи.

СМИТ У РОЛІ „МУЗИКАНТА".

НЮ ЙОРК. — Бувший ґовернор Ал Смит виступить у ролі музиканта. Буде „диригувати" оркестрою, коли вона гратиме „Ди Сайдвокс оф Ню Йорк". Буде це в наступний вівторок у Тавнгол, на виставі, влаштованій заходами „Ню Йорк Інфірмері фор Вімен енд Чілдрен".

Дохід з вистави піде на добродійні цілі. Виступом Смита у тій небувалій досі для нього ролі думають зацікавити широкий загал і зібрати більшу суму грошей. І треба надіятися, що сміху буде там повно.

РОЗБИЛИ РАДІОВИЙ ТРОСТ.

НЮ ЙОРК. — Закон заважив і радіовий трост мусить бути розвязаний, а тимсамим мусять розділити свої бизнеси „Реді Корпорейшен оф Америка", „Дженерел Електрик" і „Вестінгавз Електрик" та „Менюфектуринг Компанис".

ХОЧУТЬ ПОГОДИТИ ВЕТЕРАНІВ ЩОДО БОНУСА.

ВАШИНГТОН. — Френк Гайнс, адміністратор ветеранських справ, подає, що він виготовляє проєкт, який уможливить ветеранам дістати негайну виплату бонуса, але у тій висоті, яку він сьогодня собою уявляє. З обчислення виходить, що пересічно треба би тепер виплатити ветеранам по 530 долярів кождому. В 1945 р., коли той бонус мав би бути виплачений, та сума виносила би 990 долярів. Є тепер 3,544,251 ветеранських посвідок, на які треба $1,879,000,000, щоби їх негайно сплатити, рахуючи $530 на ветерана. В 1945 р. виплатитиме держава $3,514,000,000, щоби вирівнати ветеранські бонуси.

ВЖЕ ПІЗНАВ ЖІНКУ.

ЕШВИЛ (Норт Каролайна). — Реймунд Робинс, особистий приятель Гувера, котрий пропав був без сліду і котрого знайшли по кількох місяцях у горах, відзискує поволі память. Вже розпізнає свою жінку. Лікарі кажуть, що він поволі верне цілком до здоровля.

ПОДАТКОВЦІ НА МІСЦЕ ПОЛІТИЧНИХ БОСІВ.

НЮ ЙОРК. — Бувший мейор міста, Джан Гайлен, каже, що треба вже раз скінчити з тим, щоби Ню Йорком кермували „політичні боси". До слова повинні прийти перетяжені податковими тягарами мешканці міста.

БУТЛЕҐЕРИ ПІДНОСЯТЬ ЦІНИ.

НЮ ЙОРК. — Бутлеґери нарікають, що минулий рік був кепський. І тому піднесли наглo ціни на алькогольні напитки. Деякі коштують майже подвійно. І кажуть, що під Різдво ціни будуть ще вищі.

І ШИФКАРТИ ПОДОРОЖІЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Корабельні компанії думають підвищати ціни за переїзд через океан. Кажуть, що зі знижки не мали користи.

ПОВОРОТ БЛУДНИХ БАТЬКІВ ДО СИНА.

З гетьманського місячника „Хліборобський Шлях" (ч. Х. за жовтень) довідуємося, що Гетьманська Управа скасувала свою ухвалу з 1930 р., якою завішено д-ра Осипа Назарука в правах члена гетьманської організації.

Ухвалу з 1930 р. спричинив конфлікт п. Назарука з пок. В. Липинським. Скасування наступило на підставі листів Монтрезора (заступника пок. Липинського в конфлікті з Назаруком), який стверджує, що... Липинський був у той час хорий та ставив ріжні протворічні домагання.

В звязку з тим група гетьманців у Львові друкує в томуж „Хліборобському Шляху" деклярацію, якою касує свою заяву, видрукувану в „Ділі" в лютім 1930 р. (тоді деклярoвано глибоко погорду до д-ра Назарука за його напасти на В. Липинського) і просить д-ра Назарука вибачити підписаним їхній тодішній проступок.

Та декларація гетьманців — „ванзеєців" стоїть у звязку з розламом між гетьманцями. Як відомо, Липинського заатакувала група гетьманців, що виступає ворожо проти бувшого гетьмана Скоропадського.

ТЕРЕСА НАЙМАН ПІД ЛІКАРСЬКИМ ДОСЛІДОМ.

Як повідомляє німецька преса, конференція баварських епископів ухвалила піддати відому стигматичку із Конерсрайту, Тересу Найман, новим дослідам в університетській кліниці. Якщо Тереса Найман або її родичі не хотіли би підчинитися тому рішенню, католицька церква перестане займатися її справою. Ця вістка викликала велику сензацію, бо досі церковна влада противилася, щоби Тереса Найман піддалася клінічним оглядинам.

КУПЕЦЬ ОШУКАНЕЦЬ.

У Варшаві арештували купця Цімермана, представника фабрики капелюхів під Бельском. Власник фабрики і його варшавський повновласник Август Свобода звернули увагу, що грошеві вплави з варшавського представництва дуже малі, а вкінці ніякі. Свобода перевів у Цімермана контролю і переконався, що гроші від довжників приходили, але Цімерман хoвав їх до власної кишені. Вже в першому дні Свобода ствердив дефраудацію на суму 70,000 зол. Повідомлена про це прокураторія вспіла Цімермана арештувати.

ХАБАРНИЦТВО В МІНІСТЕРСТВІ СКАРБУ.

З наказу слідчого судді у Варшаві арештували двох урядовців міністерства скарбу. Закидають їм хабарництво.

ПОДРУЖНИЙ ТРИКУТНИК ПРИЧИНОЮ СТРІЛЯНИНИ.

Абрагам Скрупка, 38-літній Жид, котрий недавно приїхав з Келгарі до Вінніпеґу, довідався, що його жінка Павліна, яка покинула його два роки тому, живе в домі Самуїла Ліпського. Обурений, він зайшов до згаданого дому вечером і стрілив до Ліпського з 22-калібрового кріса. Сусіди, почувши стрілянину, покликали поліцію. Ліпського, зраненого в ліву руку, забрано до шпиталю, а Скрупку на поліцію, де поставлено проти нього обвинувачення за намагане душогубство.

„ПРОПАВ, ЯК КАМІНЬ У ВОДУ ВПАВ".

В давнині між Славянами такий був звичай, що коли хтось мав ворога і з ним помирився, то вони виходили над ріку і, кидаючи камінь у воду, говорили при тім такі слова: „Так як той камінь пропав у воді без сліду, так нехай пропадає всяка ненависть між нами". Відси маємо ту красну приповідку: „Пропав, як камінь у воду впав". Лише, що мало хто знає, який початок тої приказки і яку глибоку гадку вона в собі містить. Коби то між нашим українським народом пропала вся ворожнеча і ненависть — як камінь у воді.

РУЧИТЕЛІ НЕ ПЕВНІ ЗА РОСІЙСЬКОГО СВЯЩЕНИКА.

В Торонто арештовано священика російської православної церкви, Карла Боднарчука, за те, що за додбру оплату посилав людей до роботи, якої не було. Знайшлися ручителі, що зложили поруку за нього. Та не довго тревало, як ручителі вернулися назад до суду. Прийшли, щоби відібрати свою поруку, бо священик хотів утікати. Прийшлося священикови таки піти за крати, поки відбудеться розправа.

ПІДОЗРІЛА ПОБОЖНІСТЬ.

В Клифтон, Н. Дж., влада звернула увагу на те, що мешканці, опановані якимсь несподіваним приступом побожности, почали вчащати громадно до одної старої церкви, яка довший час стояла невживана. Перевели ревізію і знайшли в пивниці шинк.

ШЕФ ОГНЕВОЇ СТОРОЖІ ЗЛОДІЄМ.

Віліям А. Томсон, шеф огневої сторожі у Вінніпеґу 22 роки, дістав 18 місяців тюрми, коли на розправі перед поліційним суддею Ляcертом признався до вини на десять обвинувачень крадежі, обману і фальшування, що обіймало суму близько $7,900.

Томсона арештовано 30. вересня. Виявилося, що він шість літ міняв чеки, виставлені на імена неіснуючих людей. Він нібито приймав їх до роботи при огневій сторожі, і їм виплачував, але гроші лишалися при нім.

„ДИВНО, ЩО ЩЕ ТЕПЕР Є ТАКІ ЛЮДИ".

„Дивна річ, що ще тепер є такі люди, що вірять у чари, однакож зізнання в цій справі виявляють, що багато таких людей є ще в сусідстві позиваючої". Так сказав суддя Юґір в Едмонтоні (Канада), проголошуючи вирок у справі Павліни Хижан проти Рози Тиланко і її чоловіка Дмитра. Павліна Хижан пожалувалася в суді на те, що Роза Тиланко називала її чарівницею, а люди в сусідстві в це вірили і її обминали і через те їй була кривда.

Суддя звернув у присуді увагу, що розумні люди в чари не вірять і закони Канади карає, коли хтось представляє себе, що має силу робити чари. В цім випадку позиваюча не представляла себе чарівницею, але її так представляли. Це було жорстоке обвинувачення проти неї, за яке прислугує тяжка кара. Одначе суддя вдоволився тим, що видав проти запізваної постійну судову заборону, щоби більше подібного не говорила. Затe адвокати з обох сторін прибільшили допомоги, щоби віра в чари більше не поширювалася.

БЕЛЬГІЙСЬКІ РЕПРЕСІЇ СУПРОТИ НІМЦІВ.

У звязку з контингентовими розпорядками Німеччини бельгійська влада стала пристосовувати репресії супроти німецьких горожан. Досі кордонний рух між Німеччиною та Бельгією відбувався майже без ніякої кордонної контролі. Недавно бельгійська влада завела строгу кордонну контролю та не дозволяє Німцям їхати до Бельгії без спеціяльних дозволів.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

В Лентовні, пов. Перемишляни, вбито загадочним способом Ілька Щербатого. Його жінка була в критичному часі на похороні свого брата в сусідному селі. Поліція арештувала під замітом убивства Стаха Геферта, любовника жінки Щербатого.

СТАРОРИМСЬКИЙ МЕЧ НА ДНІ ДНІПРА.

Підчас будови Дніпрельстану і реґуляції Дніпра в районі порогів знайшли на дні ріки значну скількість предметів, що походять з камінної доби та кольонізації старинного Риму над Чорним морем. Між іншим знайшли римський меч з цінною інкрустацією золота та з написами, що походять з часів пунських воєн. Цікаве, що знайдений меч не покритий іржою.

БОЛЬШЕВИКИ НЕ ХОЧУТЬ ВІЙНИ Й РЕВОЛЮЦІЇ

НАСЕЛЕННЯ РОСІЇ ВЖЕ НЕ МАЄ СИЛИ ВИТРИМУВАТИ БІЛЬШОГО НАПРУЖЕННЯ.

МОСКВА (СССР). — Економічне становище в Росії тепер таке, що її населення не зможе витримати ще хоч трохи більшого напруження. Кожне заворушення в Европі, або, що гірше, европейська війна, може викликати в Росії катастрофу. Тому большевики тепер найбільше бояться війни, або революції. Большевики вже остаточно переконалися, що Росія не може жити цілковито ізольованим економічним життям від інших держав світа, а тому вони тепер з тривогою слідкують за розвитком подій в Европі.

По переконанню комуністичних лідерів наступаюча зима в Европі буде тяжкою для працюючих мас. Зріст фашизму в Европі легко може викликати війну, бо в історії часто буває так, що внутрішня кріза в державах викликає зовнішню війну. Економічна кріза в Японії, наприклад, штовхнула її на манджурську авантуру. Росія тепер напружує всі сили, щоб якось закінчити свою першу пятилітку розбудови індустрії, а тимчасом економічний стан населення все погіршується.

ФРАНЦІЯ ПІДПИШЕ ПРИЯЗНЬ З РОСІЄЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Прем'єр-міністер Еріо заявив у своїй промові в Тулюзі, що Франція тепер знаходиться на передодні підписання з Росією договору приязні. Такий договір Франція конечно хоче підписати для підтримання своєї приятельки й союзниці Польщі, яка вже має договір, що гарантує їй недоторкальність кордонів зі сторони Росії.

Премієр сподівається, що й Румунія скоро підпише такийсамий договір з Росією.

ПОЛЬЩА НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ В ШІКАГОВСЬКІЙ ВИСТАВІ.

ВАРШАВА (Польща). — Міністерство справ закордонних повідомило амбасадора Злучених Держав, що Польща не візьме участи в шікаговській виставі, яка має відбутися в 1933 році. Ближчих причин відмови Польщі від цеї вистави не подано.

ДАНЦІҐ АПЕЛЮВАТИМЕ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ВАРШАВА (Польща). — Данціґсько-польські переговори в справі мита та впровадження польських грошей на території Данціґу для оплат на польських залізницях розбилися. Представники Данціґу кажуть, що Польща старається своєю митною політикою обернути вільне місто Данціґ в нероздільну частину польської держави. Поляки, навпаки, заявляють, що Данціґ довозить без мита до Польщі не лише свої фабрикати, але й чужинецькі, звільняючи їх від мита.

Комісар Ліґи Націй у Данціґу став по стороні Данціґа в митній справі, але згодився з тим, що Польща може виплачувати все на своїй залізниці в Данціґу польськими грішми. Уряд вільного міста Данціґу проти цього протестує й заявляє, що Польща все робить заходи, щоб остаточно захопити місто в свої руки, позбавивши його незалежности. Тепер спір між Данціґом та Польщею знову передають до Ліґи Націй.

ГІТЛЕРОВИ ПРОПОНОВАНО СТАНОВИЩЕ КАНЦЛЄРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Президент Гінденбурґ запропонував Гітлерови становище канцлера, але поставив йому низку умов. Важніші умови є ті: щоб внутрішня й закордонна політика Німеччини не була інша від дотеперішньої; щоб права президента держави не були обмежені; щоб в армії не було змін і щоб воєнний міністер, ґенерал Шляйхер, залишився на свому становищу; щоб не було ніяких економічно-фінансових експериментів, які потребуватимуть лиш фінансово-економічним життям держави і т. п.

Гітлер на це написав до президента листа, в якому ставить кілька запитів, до вияснення яких він не може згодитися взяти на себе обовязків канцлера. Має відбутися друге побачення президента з Гітлером, на якому остаточно рішиться справа, хто буде на чолі німецького уряду.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА СВАРКА В ЛІҐІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Останнє засідання Ради Ліґи Націй було свідком ще небувало завзятої сварки двох держав. Почалися дебати зприводу комісії Літтона в манджурській справі. Японські представники виступили рішучо проти висновків комісії й заявили, що Японія своєї політики в Манджурії не змінить і годі сподіватися, щоб її хтось до цього приневолив. В заяві промайнула погроза виступити з Ліґи Націй, якщо вона буде дуже натискати на Японію.

Потім виступив китайський представник, який обвинувачував Японію в її імперіялізмі, інтриґанстві й т. п. Японська й китайська заява заняли ціле засідання Ради Ліґи Націй, яке закрито в дуже напруженому стані.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРША СПРОБА

Говернор Рузвелт, нововибраний президент, матиме цього тижня з урядуючим президентом Гувером конференцію в дуже важній справі воєнних довгів. З того, що досі підносила преса, можна вносити, що справді Гувер зробив дуже джентельменський, а з державного становища дуже розумний і патріотичний крок, коли хоче разом з Рузвелтом вирішити спільно одну з найважкіших не тільки американських, але й міжнародних справ. Але, поправді кажучи, Рузвелт і демократи були би дуже раді, як би їх Гувер не втягав до цеї справи. Вони дають недвозначно до пізнання, що ця справа належить до неполагоджених справ републиканської адміністрації. І тому охотно лишилисяб надалі у тій справі глядачами з боку і її радше критикували, ніж розвязували.

Та тепер прийшов час, коли треба забути за виборчу чи партійну демаґоґію і братися розвязувати справу обєктивно й розумно. І ось тому дуже цікаво буде пізнати, як виявляється Рузвелт із свого першого завдання, яке торкається його як майбутнього президента. І цікаво буде пізнати, як поставить себе до того демократична більшість у конґресі.

Демократи уеж тепер контролюють конґрес, а в новім конґресі Рузвелт матиме таку партійну більшість, якої не мали демократи від 50 літ. Значить, навіть тепер мають вони можність переперти те, що вважають за добре. Тимсамим спадає на них відповідальність за всі промахи конґресу, зглядно короткої сесії „кривої качки".

З правного боку Америка має повне право домагатися сплати воєнних довгів. Але інша справа, чи ті довги дадуться стягнути. З одного боку кажуть, що європейські держави змовилися не платити, а з другого боку навіть найповажніші економісти доказують, що Европа не є в можности тих довгів тепер сплачувати. Навіть твердять, що настоювання Америки на сплачування може довести Европу до банкротства, а світ — до нового економічного хаосу.

Це певне, що від цього вирішення залежатиме теж економічне поліпшення тут в Америці й там в Европі. Тому треба тепер забути за всяку виборчу чи партійну демаґоґію, а вирішувати ту важну справу після холодного розрахунку, щоби з того була користь Америці й Европі. А на тім рішенню повинні заважити: нововибраний президент і та партія, що приходить до влади.

ПРЕЗИДЕНТ МАСАРИК ПРО БІЖУЧІ ПОЛІТИЧНІ ПИТАННЯ

Президент Чехословаччини, д-р Масарик, належить до тих державних мужів, котрі як колинебудь заберуть публичне слово — то цілий культурний світ прислухується їм з запертим віддихом. Більшість таких мужів державних з часів світової війни — вже вимерла. До них належали: Вилсон, Клемансо та Бріян. Осталися ще Ллойд Джордж, Понкаре та Масарик.

Масарик з них найстарший, бо числить вже **82 роки** життя. Та коли він забере публичний голос — то треба подивляти ясність його думки, орієнтацію в політичнім положенню цілого світа та незвичайну безсторонність.

Твори Масарика, а зокрема його **„Світова революція"**, є жерелами глибокої політичної мудрости, і кождий український активний політик повинен перестудіювати бодай ті твори Масарика, котрі для нього з уваги на бесіду доступні. А власне „Світова революція" появилася в українськім перекладі інженира **Миколи Саєвича**, а накладом видавництва **„Червона Калина"** у Львові (вул. Руська ч. 18). Ціна тої незвичайної книжки лише три доляри.

У всякому разі деякі важніші справи, порушені у ній, треба би представити і в українсько - американській пресі а то з тої причини, що це, що Чехи вже для себе — і то з відносно малими жертвами — здобули — наша понад три рази від них більша нація доперва має здобути.

Покищо подаємо тут дуже інтересне інтервю, яке мав з Масариком німецький журналіст **Павло Беренд**. Для пояснення треба зауважити, що слово **„фетиш"** означає у диких племен таку річ, котру вони вважають за святу і їй поклоняються. Щодо **„диктатури"**, то вона панує тепер явно в бувшій Росії (Совєтськім Союзі) та в Італії, а в замаскований спосіб — в Польщі. І в Чехословаччині пробував ґенерал **Гайда** дохопитися диктатури, та здоровий розум чеської нації і її президента не допустив до того.

В справі відносин Масарика до українського питання видав недавно обширну і дуже цінну книжку **О. Бочковський**, професор Української Господарської Академії в Подебрадах.

—o—

Павло Беренд відвідав недавно президента д-ра Масарика в малім словацьким гірськім сільці Бістриці, де він перебував на феріях. Беренд поставив йому ряд питань, на котрі президент Масарик йому охотно відповів.

Ось перебіг цеї розмови:

Павло Беренд: Чи пан президент думають, що останні корисні в господарськім житю прояви кажуть нам справді сподіватися відродження у світових фінансах?

Президент д-р Масарик: Не легко на це з повною рішучістю відповісти. — Ми аж надто часто мусіли в останніх двацятьох роках переконуватися, що і в політиці і в справах господарських треба числитися з несподіванками. Так і тепер не є можливим видати остаточне рішення про теперішний зворот в господарській кризі.

„Очевидна річ, що як я, так і кождий інший державний муж мусів би з цілого серця радісно повитати кожду користну зміну.

„Теперішна **криза** не є однак лише господарською, але й моральною та політичною. — Панує іменно великий **брак** взаїмного довіря, бо війна дуже сильно ушкодила ту доконечну підставу кождого людського співжиття.

„Історія доказує нам, що по кождій світовій революції, — а світова війна була світовою революцією — бачимо подібні зявища як тепер. Сьогодня і ті, що у світовій війні зісталися побіджені і ті, що побідили — є невдоволені, а невдоволених людей не так легко навернути до розумного поступовання.

„Щож до причин кризи, то їх треба передовсім шукати у величезнім знищенню дібр матеріяльних через війну.

„Щодо політичної сторони цілої справи, то не сміємо пересочувати, що світова війна розвалила три величезні господарські тіла: Німеччину, Австро-Угорщину та Росію. А тепер, коли хочемо все те направити — то мусить бути підпринята відбудова в таким великім розумінні, якого світова історія доси навіть не знає".

Павло Беренд: — В звязку з отцим питанням мені би дуже було інтересним довідатися, як п. президент глядять на большевицькі експерименти. Чи п. президент вірять в большевицьку будучність?

Пр. Масарик: — Большевицькі провідники вправді були і є спосібними людьми, але то, що вони роблять, не було **ніколи комунізмом, але є державним капіталізмом**. — Я це знаю з власного досвіду. В роках 1917 і 1918 жив я в Росії уже під правлінням Леніна. Російський большевизм є щонайбільше в дрібних після менше цілком несущних справах комуністичним. Впрочім панує там цілком так як у нас проклятий капіталізм з тою лише ріжницею, що заряд капіталом веде менше число людей як у наших краях.

„А щодо будуччини большевизму, то чейже бачимо самі, що він розвивається, а іменно в напрямі господарського індивідуалізму. Форсовне впроваджування тракторів і таких інших машин доказує лише, що Росія є під господарським оглядом дуже зацофаним краєм. Як неосвічений мужик так і запалений аґітатор віддаються просто тракторному фетишизмови, котрий відповідає неможливому прямо матеріялізмови.

„Европейські інтеліґенти схиляються дуже легко до подивлювання деяких, в Росії роблених експериментів, як наприклад щодо школи. Я однак читав цими днями, що там власне знесено самоуправу школярів і студентів і що натомісць наново введено авторитет (повагу) учителя і професора. Я не вірю, щоби Европа наближалася до большевицького режиму".

Павло Беренд: — Чи думають пан президент, що фашизм має більшу будуччину перед собою як большевизм?

Президент Масарик: — „Я в це не вірю, а фашизм уважаю за ефемерну (минаючу, проходячу) прояву нашої переходної доби.

„Все тепер знаходиться в переходному стані: політика, господарство, мистецтво, письменство, наука, і було би хибним думати, що ми маємо до діла лише з простими наслідками світової війни.

„Перехідна доба, в котрій ми жиємо, є продовженням французької і по ній ідучих революцій. Та перехідна пора розпочалася у тій добі модерної історії, коли то свобода людини сталася практичним поняттям. Переходовий час створив по світовій війні також фашизм і большевизм".

П. Беренд: А що думають пан президент про справу Ґітлера?

Президент Масарик: „Я власне читаю його промови, ось отсю книжку, що передімною. „Справа" Ґітлера є це німецька річ і я переконаний, що Німці цю справу влучно рішать. Говорено в Німеччині ще перед війною і про фільософа Канта і про фабриканта гармат Круппа і про Ваймар, де мешкав Ґете і про Потсдам, де мешкали пруські королі — і до всього того відносилися Німці з рівним поважанням і любовю. Чиж би тепер мали вони одним віддихом вимовляти імена: Ґете, Бетовен і... Ґітлер?"

П. Беренд: Здається мені, п. президенте, що йдучи тимсамим шляхом, ви повинні би прихильно відноситись і до теперішнього змагання Німеччини за рівні права в справі зброєнь.

Пр. Масарик: „Справа зброєння є в теперішній Европі величезного значіння. Щодо роззброєння то — не можна відразу його виконати. Є це іменно не лише воєнна справа, але також і господарська. Боротьба Німеччини за рівноуправнення в справах військових є у тім змислі зрозумілою, але є вона рівночасно справою, котра очевидною обходить цілу Европу хоч безпосередно передовсім Францію. Німеччина і Франція мусять ту справу самі поміж собою в дружній спосіб полагодити.

„Інші европейські держави радо повитали би таке порозуміння. Що таке німецько-французьке порозуміння навіть у військових справах є можливе — про те я переконався, обсервуючи, як то по світовій війні вправді поволи, але все стисліше, розвивається німецько-французьке порозуміння. Та обставина, що покійний міністер французький, Бріян — по роках взаїмного недовіря — міг в Берліні публично промовляти, а частина німецької нації горячо його витала, та обставина є для мене доказом, що всі народи Европи можуть між собою порозумітись".

П. Беренд: А що думаєте, пане президенте, про ролю Німеччини в повоєнній Европі і про відносини тої держави до вашої?

Пр. Масарик: „Я ніколи не змінював мого попереднього погляду на Німеччину. Є вона попри Росію — найбільше богатою в людність державою. — Лежить вона географічно посередині поміж сходом і заходом, сягає далеко до полудня, а на півночи до моря. Це рішає про політичну і культурну ситацію **Німеччини**, а мусимо взяти на увагу і те, що це **найбільше вишколений край на цілому світі**.

Ніхто не сміє відмовити Німцям визначних духових і моральних прикмет. Вони би були з уваги на географічне положення їх держави властиво покликані стати учителями Европи. — Я є переконаний, що така велика й освічена нація як німецька знайде відповідну дорогу і причиниться до того, щоби перевести орґанізацію Европи. Політичні відносини поміж Німеччиною і Чехословаччиною мусять бути підпорядковані европейським та вселюдським завданням. Чехословаччина має подібне географічне положення як Німеччина, а звідси походять і подібні завдання тих держав, хоч — у всякому разі заходить і певна суперечність інтересів. Та я сподіваюся, що ми порозуміємося.

Подав **д-р Кирило Тр.**

(Конець буде)

Д-р Г. Г. Скеґар (Шікаґо).

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ДЕНТИСТИКИ

(Докінчення)

(3)

Рівночасно люди заговорили про „дентистику" так, якби це було друге відкриття золота в Каліфорнії, або діямантів у Кімберлей. В короткім часі повстало поверх 80 дентистичних шкіл у Злучених Державах Америки. Університети, які мали лише три факультети (медицину, фільософію та інжинірію) почали приготовлятися до отворення дентистичного факультету. Та біда була в тім, що такі університети не мали професорів для цього факультету, отож раднерад почали вони абсорбувати вже заложені школи та удосконалювати новий факультет. Але були й такі університети, що висміяли дентистику. Арґумент їх був такий: коли це має бути посестра медицини, то чому не навчити медиків, як зуби рвати? Та показалося пізніше, що дентистика не опирається лиша на рванню зубів. Тут ще треба уміти направляти зіпсуті зуби, або зробити цілу плиту, як хто не має зубів. Власне через це капітулювали вперті університети один за другим та поволи або приймали якусь дентистичну школу до себе, або закладали дентистичний факультет. Сама історія, як це відбувалося, є дуже цікава. Я хочу навести тут лише кілька таких історичних випадків з того, як розвивалася дентистика. Отож дентистика принималася в університетах в такім порядку:

Рік 1839.

1. **Baltimore College of Dental Surgery** (Baltimore, Md.), Зісталa принята Університетом Меріленд в 1882 році, і відтоді носить імя: **Baltimore College of Dental Surgery, Dental School, University of Maryland.**

Рік 1845.

2. **Ohio College of Dental Surgery, University of Cincinati** (Cincinati, Ohio). Ця школа випустила першу клясу дентистів в 1846 році.

Рік 1856.

3. **Pennsylvania College of Dental Surgery** (Philadelphia, Pa.), зістала принята університетом в 1878 році, і тепер носить імя: **University of Pensylvania School of Dentistry.** Перша кляса вийшла в 1857 році.

Рік 1861.

4. **New Orleans Dental College** (New Orleans, La.). Ця школа збанкротувала в 1877 році.

Рік 1862.

5. **Philadelphia Dental College** (Philadelphia, Pa.), перейшла до **Temple University** в році 1907.

Рік 1866.

6. **Washington University School of Dentistry** (St. Louis, Mo.). Перша кляса вийшла в 1867 році, а докторат цеї школи не є D. D. S., але **D. M. D.** (Доктор Медичної Дентистики).

Рік 1866.

7. **Missouri Dental College** (St. Louis, Mo.), перейшла до Washington University в році 1892.

Рік 1866.

8. **New York University, College of Dentistry** (New York City), перша кляса вийшла в році 1867.

Рік 1867.

9. **Harvard University Dental School** (Boston, Mass.). Перша кляса вийшла в 1869 році, з докторатом D. M. D.

(Увага! Нехай читач завважить, що це була перша школа, де дворічний курс почався — бо доперва докторат діставалося за 1 рік).

Рік 1868.

10. **Boston Dental College** (Boston, Mass.), перейшла до **Tufts College Dental School** в році 1899, а докторат був D. M. D.

Рік 1875.

11. **University of Michigan, School of Dentistry** (Ann Arbor, Mich.). Перша кляса вийшла в році 1878.

Рік 1877.

12. **University of Tennessee, College of Dentistry** (Memphis, Tenn.). Перша кляса вийшла в році 1878.

Рік 1879.

13. **Indiana University School of Dentistry** (Indianapolis, Ind.). Перша кляса вийшла в році 1880.

Рік 1880.

14. **Howard University College of Dentistry** (Washington, D. C.). Перша кляса вийшла в році 1884.

(Увага! Історичні записки не подають, чи це був перший на світі чотиро-річний курс дентистики, чи приготовлення школи взяло більше часу упорядкувати свої курси навчання).

Рік 1881.

15. **Kansas City Dental College** (Kansas City, Mo.), а в році 1919 ця школа перейшла до **Lincoln and Lee University.**

Рік 1882.

16. **Minnesota College Hospital Dental Department** (Minneapolis, Minn.), а в році 1888 ця школа перейшла до **University of Minnesota.**

Рік 1882.

17. **State University of Iowa, College of Dentistry** (Iowa City, Iowa). Перша кляса вийшла в році 1883.

Рік 1882.

18. Chicago College of Dental Surgery (Chicago, Ill.). Повстала з двох малих шкіл, а в році 1926 перейшла під управу Loyola університету, і тепер носить назву: **Chicago College of Dental Surgery, Dental Department of Loyola University.**

Рік 1881.

19. **College of Dentistry University of California** (San Francisco, Cal.). Перша кляса вийшла в році 1882.

Рік 1885.

20. **Northwestern University Dental School (Chicago, Ill.)**, повстав із таких шкіл:

a) Northwestern College of Dental Surgery (1885).;

б) American College of Dental Surgery (1896). **Чартер виграно в році 1887, а перша кляса вийшла в році 1890.**

Виходить отже, що ця школа є першою, що почала давати трирічний курс від самого початку, а в році 1919 почала чотиро-річний курс.

Дентистичні школи.

Почавши від самої першої школи з року 1839 дотепер, в Злучених Державах Америки було 117 ріжних дентистичних шкіл. З цього число по нинішний день осталося 42 шкіл; з цього 10 шкіл носять ще дальше імя **College**, а 32 вже злучені з котримось університетом. В Канаді маємо лише 6 таких шкіл (моя статистика взята до 1929 року):

Дентисти зростали в такім порядку:

В 1850 році було практикуючих дентистів 2,923; в 1860 р. було практикуючих дентистів 5,606; в 1870 було практикуючих дентистів 7,839; в 1880 р. було практикуючих дентистів 12,314; в 1890 р. було практикуючих дентистів 17,498; в 1900 р. було практикуючих дентистів 29,665; в 1910 р. було практикуючих дентистів 39,997; в 1920 р. було практикуючих дентистів 56,152; в 1930 р. було практикуючих дентистів 74,481.

Тепер маємо практикуючих дентистів **75,269**; з цього **Ню Йорк має 3,748**, а **Шікаґо 3,260.**

Полуднева Америка (20 держав разом) має **4,430** дентистів, а з того сама Бразилія на 34 міліони населення має 1,200 дентистів, себто припадає там один дентист на 28,333 людей. Колись пізніше зберу дати розвою дентистики в Европі, Азії та Африці.

Кінцеві замітки.

Вже передше підносив я, що подаю тут найважніші факти. А колиб хотів писати обширніше, то прийшлосьб написати кілька томів.

Тесаме відноситься й до перших дентистичних курсів. Колись зберу всі предмети ріжних шкіл та університетів, від самого початку аж дотепер, та покажу, як „кувалася" дентистика. Також думаю написати про те, як приймали дентистику ріжні европейські держави. Подам також, як Японія заводила дентистику в Токіо університеті та як запросила з Америки (з Northwestern University) д-ра L. E. Butler-а на професора. А тимчасом кінчу на тім скромнім начерку.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕНЬ ПОДЯКИ.

В Америці є звичай, щоби святкувати останній четвер місяця листопада. Це свято називається „Днем Подяки". По походженню воно дуже старе, бо взяло свій початок від перших поселенців, що святкували його вже в 1621 році.

Та державним святом став „День Подяки" доперва від проклямації великого американського президента Линколна, а то від 1864 р.

Від того часу святкує його ввесь американський нарід дуже торжественно в один і той самий день.

Отсе свято повинно теж бути дороге й Українцям в Америці. І то не тільки як американським горожанам, але й як синам української землі. Ми повинні теж подякувати Божому Провидінню, що призначило нам на поселення чудову, багату й таку гарну українську землю. Ми теж мали славних князів, козацьких лицарів і героїв. І маємо славну минувшину, і хоч ми в неволі, то Боже Провидіння каже нам витягати науку з поневолення і вчитися боронити своїх прав та вміти за них постояти.

Боже Провидіння дало нам великих народніх велитнів як Шевченка і Франка й коби ми тільки хотіли іти за їх думками, ми були би вільним, сильним і державним народом.

Ми бачимо, що як тільки ми трохи піднеслися, цілий світ заговорив за нас. Сотки літ він нас не знав. І мовчав, коли нас ограблено з усіх прав. Та тепер заговорив, коли ми піднялися. А кому це маємо головно завдячувати? Чи не нашим геройським українським арміям, на якої трупах і геройстві вдержувалася українська держава по обидвох боках Збруча? І чи в „День Подяки" можна забути за тих наших героїв, яким маємо завдячувати те, що дали світовий розголос українському імени?

Наша третя сотня Чорноморських Січей відсвяткує „День Подяки" по американському звичаю, але не забуде за наш старий край, за нашу боротьбу з ворогами і за тих героїв, що кладуть голови за волю України. Згадаємо в той день за всіх вірних синів України. І проситимемо Творця, щоби зіслав мудрість на наш провід, щоби повів нарід до дальшої боротьби та здобув українському народови волю і свою державу.

Т. Рудий, гол. писар Чороморських Січей.

—o—

СПУСКАЙТЕСЯ НА ДНО.

Живучи в Ню Йорку від довшого часу, я міг багато дечего почути, як рівнож пережити багато бурхливого руху серед українського грамадянства всіх політичних партій, котрі дуже часто хилились туди, куди був сильніший вітер. Були часи, коли колишні галицькі кацапи ставали вірними парохіянами московських комуністичних ідей, летіли за ними мов з вітром й захоплювали з собою менше свідомий елемент, вживаючи робітничої покришки, або по просту всякої свідомої й несвідомої брехні та обкидуючи болотом все те, що українське. Вони плювали на все, що є українське національне, чи то церкви, чи інші національні інституції взагалі, що були нам наймиліші й найсвятіші. Не було кому закласти дротів на комуністичні носи й вони рили безгранично. Кожна національна грядка для них була буржуазією, яку треба зрити, щоб на ній нічого не росло. І рили деякі грядки так довго, поки й сліду з неї не стало.

Правда, свідоміший національний елемент відбивався культурним способом, однак для комуністів культурне поведення було і є „буржуазний блоф". Тому націоналісти були примушені вжити „хлопського параграфу" й зачали вичищувати комуністичну заїлість зі своїх організацій та інституцій. І нині, що націоналісти не робилиб: чи то віче, чи які національні свята, то вже є скрізь порядок і спокій. А комуністи тепер перенесли свою пропаганду на вулиці та в парки. Та своєю брехнею й поведенням супроти націоналістів і всіх національних прикмет докотилися до того, що шануюча себе людина не хоче говорити з комуністом, не хоче входити в ніякі дискусії з ним. Бо вже всі переконалися, що наші комуністи є форналями московського тирана Сталіна.

І нині, коли хто припадково прислухається до паркових дискусій, то побачить, що з комуністами дискусують їх бувші товариші, котрі їздили до комуністичного раю й вернулись до „буржуазної" Америки. Тепер ті бувші комуністи отверто доказують своїм бувшим товаришам, що комуністичний рай є правдивим пеклом і скреготом зубів. Большевики дійсно створили самі те пекло, в котре вони ніколи не вірили, а казали, що пекло це є буржуазна вигадка! А тепер ті, котрі побували в Росії, переконалися, що пекло є, й то в комуністичнім раю. Вони тепер переконалися, що в комуністичнім пеклі найбільше терпить і переносить мук український робітник і селянин, бо української буржуазії вже давно нема. Правда, на Україні повстала новомодна буржуазія під покришкою робітничою, але це московська тиранія чрезвичайки і комісарів. Всі тепер переконалися, що московська комуністична влада не повстидалася подати свою приязну руку буржуазній Польщі, щоби разом з нею дальше гнобити й поневолювати український нарід по обох боках Збруча.

Тепер ми на свої власні очи бачимо, що повторяється історія московських царів і польських королів. Коли їм ходить про їх спільні інтереси, то два вороги стають приятелями, щоб здушити український визвольний рух за національне розкріпощення українського народа.

Однак „запізно прийшлисьте куме, — в нас уже по обіді". Українська національна свідомість тепер така могуча, що найбільші ляцькі пацифікації й московські тиранські стінки й Соловки не в силі здушити ідеї почувань українського народу та його прагнення до самостійної української державности, а ви, тирани, спускайтеся на дно, бо на бритві годі вам буде гопцювати.

В. Дроботій.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЦІ Й УКРАЇНСЬКА ВСЕСВІТНЯ ВИСТАВА В ШІКАГО.

Ви читали в українських народних часописах про „Плян Української Участи в Всесвітній Виставі в Шікаго". Можна догадуватись, що з ним погоджуєтесь, бо ніхто досі нічого тому плянови не закинув. Значить, плян добрий, але, щоби його виконати, треба грошей. Ви цей плян перечитали, його одобрили, але чи ви зі своєї сторони зробили щонебудь, щоб цей плян виконати? Чи ви заложили „Виставовий Комітет" в своїй околиці, щоб він занявся збіркою на виконання цього пляну? Чи ви піднесли справу Української Вистави на зборах вашого Товариства, щоб ваше Товариство дало яку жертву зі своєї каси на виконання цеї Вистави? Чи ви заохотили членів свого Товариства, щоб вони особисто від себе зложили датки на Українську Виставу? Чи ви попросили свого священика, щоб він занявся збіркою в церкві на цю народню, так важну справу? Чи ви урядили яке підприняття, щоб грошей придбати на уряджения Вистави? Чи ви самі що дали? Виж Українець, „душу тіло ми положим" співаєте, а доляра не хочете дати на ту справу, за яку ви словами хочете тіло і душу класти. Чи ви думаєте бути українським патріотом лише на устах? Ану, застановіться. Скажіть собі по щирости, що ви взагалі зробили досі для такої важної справи, якою є Українська Всесвітня Вистава в Шікаго.

Одні працюють, складають гроші і заохочують інших, а другі підсміховуються, підсвистують собі й згори заявляють по „руснацьки", що з того нічого не буде. До котрих ви належите? До цих всезнайків і соломяних патріотів, чи до щирих, що все і всюди є готові помогти народній справі за себе і за тих українських трутнів, які лише брехять, але нічого не роблять?

Підприняття урядження Української Всесвітньої Вистави є занадто важне українське діло, щоб до нього ми так байдужно відносились. Бо коли цю народню справу загиримо, то сором буде й Українцями називатись! Чужинці, які досі так прихильно до української справи відносяться, плюнуть нам в очі і знати нас не схочуть.

Ратуймо добре імя українське, поки час. Кожде Товариство, кожда громада, кождий Українець мусить помогти влаштувати Українську Виставу. Коли ми не возьмемося до праці, не зложимо грошей сейчас, бодай стільки, щоб експонати в краю замовити, то за місяць-два буде запізно.

М. М. Белегай.

Пані прийшла до фотографа з дитиною:

— Прошу зробити фотографію моїх близнюків.

— А деж друга дитина?

— Я лишила дома. Подібне зовсім до цього наче дві каплі води.

УВАГА! — УКРАЇНКИ Й УКРАЇНЦІ ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ!

СТАРАННЯМ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

:——::——: влаштовується :——::——:

ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 849 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Початок в годині 1.30 пополудни. — Вступ вільний.

На вічу буде промовляти гр. Евген Ляхович на тему „ПРО РІДНИЙ КРАЙ": 1) Політичні партії і 2) Їх вплив на маси і інституції.

Гр. Евген Ляхович се бувший стрілець, який всдавився в боях підчас оборони Львова проти Ляшні. По програній визвольній боротьбі він приїхав до Америки. Тому два роки відїхав назад до Рідного Краю, щоби придивитись політичному життю нашого народу. Простудіювавши політичн життя, повернув до Америки переконаним націоналістом. Нам буде цікаво послухати його виводів, які спонукали його до сього. Напевно се буде дуже цікаве для противників українських націоналістів. Тому просимо всіх прийти на се віче. На нім буде можливо опрокинути всі закиди проти руйнуючої критики, яку ведуть противники проти О. У. Н. На вічу будуть ухвалені відповідні резолюції. Просимо всіх місцевих і позамісцевих Українок і Українців громадно взяти участь у вічу. 274-5

О. Д. В. У. ч. 12.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ І ЛИСТИ

Різдвяні картки (желятинові)	5 ц.
Різдвяні картки, в формі книжочки з **різдвяними желаннями**	15 ц.
Листовий папір з різдвяними желаннями	15 ц.
Новорічні картки (желятинові)	5 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШИЙ РАЗ! В ІСТОРІЇ БРОНКС, Н. Й. ПЕРШИЙ РАЗ!

НОВО-ЗОРГАНІЗОВАНИЙ ВІДДІЛ 22-гий ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

:——::——: відсвяткує :——::——:

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ САЛИ ПІД ЧИСЛОМ 675 ІСТ 183-та СТРІТА, БРОНКС, Н. Й.

Початок в годині 6-тій ввечір.

Центральна Управа „О.Д.В.У." звертається до всіх відділів в Ню Йорку, щоб прийшли всі звеличати це свято та піддержати морально новий відділ О.Д.В.У. в Бронкс, Н. Й. Всі члени повинні явитись на ПАНАХИДІ по поляглих героях, яка відправиться урочисто підчас Служби Божої від 10-тої год. при **асисті Владики Жука** та многих священиків. Службу Божу і концертову програму відспіває Хор, запрошений з Картерет, Н. ДЖ., під пров. добр. Лаврова. Святочну промову виголосить Д. Галичин, а в англійській мові адвокат Пізнак. Пластунка Перустюківна виступить з деклямацією. На концерті будуть виступати також Танцюристи В. Авраменка з Ню Йорку.

ВСТУП ЗА ДОБРОВІЛЬНИМИ ЖЕРТВАМИ.

Комітет О.Д.В.У. в Бронкс, Н. Й., просить все Громадянство до участи в тім першім історичнім святі в Бронкс, Н. Й. 274-5

УВАГА! УКРАЇНЦІ В JERSEY CITY Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ДЖЕРЗИ СИТІ

:——::——: уряджується :——::——:

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

181-183 FLEET ST., NEAR SUMMIT AVE., JERSEY CITY, N. J.

Початок в год. 3.30 пополудни. — Вступ вільний.

Вступне слово виголосить о. В. Лотович. — Святочну промову виголосить д-р Лука Мишуга.

Національним обовязком кождого Українця взяти участь у тім святі. 274-6

Комітет Свята.

ПОЗІР! JERSEY CITY, N. J., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СЕСТРИЦТВО НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПР. ДІВИ МАРІЇ

(Гора міста)

І ЖІНОЧИЙ ВІД. УКР.-АМЕР. ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ

:——::——: уряджують :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, 24-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

(ТЕКСҐІВІНҐ ДЕЙ)

В НОВІЙ ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

181-183 FLEET STREET (near 5 Corners), JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 5-тій пополудні.

МУЗИКА ПЕРВОРЯДНА — ВСТУП 50 ЦЕНТІВ

Проситься всіх громадян і громадянок, місцевих і позамісцевих до численної участи. Буде розданих пять надгород.

КОМІТЕТ.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВ. „УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ПОМІЧ" В НЮ ЙОРКУ

:——::——: уряджує :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 24-ГО ЛИСТОПАДА 1932 РОКУ

(НА THANKSGIVING DAY, NOVEMBER 24, 1932)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок точно в год. 6-ій ввечір. — Вступ 50 цнт. — Музика добірна.

Шановні Громадяни! Тов. „Українська Жіноча Поміч" завсіди зуміло задоволити своїх гостей, які ніколи не жалували, що загостили на наше підприємство, тому й сим разом товариство доложило всіх старань, щоби вповні задоволити гостей. Так як кождого разу з приходу товариство давало на народні цілі, так і сим разом призначило чистий дохід на Українську Виставу на Світовій виставі в Шікаго. Тому просимо взяти численну участь і тимсамим причинитись в так важній українській справі.

273-4 **Комітет.**

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ III. СОТНІ ЧОРН. СІЧЕЙ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

:——::——: відбудеться :——::——:

СПІЛЬНА ВЕЧЕРА (TURKEY DINNER)

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 24-ГО ЛИСТОПАДА 1932 РОКУ

НА СІЧОВІЙ ГАЛИ, 229-33 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.

Початок в годині 7-мій вечером точно.

Вступ $1.00 для дорослих. Діти від 6 до 12 літ 25 центів.

Підчас вечері будуть виголошені відповідні промови переплітані музикою, співами і танками. По вечері буде родинна забава до пізна в ніч.

Всіх громадян і Січовиків запрошуємо сердечно до участи. Тікети будуть продаватись при дверях до 7-мої години.

274 З поважанням — **Січовий Комітет.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

35ірка української дітвори на політичних вязнів й У.В.О.

В Ню Гейвен істнує „Комітет Українських Танцюристів", що взяв собі за обовязок зорганізувати українську дітвору в клюб танцюристів та клюб спортовий. Щоб стягнути ближче нашу дітвору до своїх організацій, цей комітет улаштував для дітей прогульку на фарму, щоб там показати нашій дітворі, як можна серед природи гарно забавитися разом з родичами та гостями. Дійсно комітет не завівся, бо зійшлися як родичі так і гості й разом з дітворою забавилися якнайкраще.

З цеї прогульки були вдоволені й діти, й родичі, а найбільше комітет, бо дохід, який був призначений для організації молодіжи, приніс несподіваний успіх, бо зібрано понад 70 долярів.

Підчас прогульки я не забула й про наших політичних вязнів та тих, що нам волю вибоюють і зібрала 15 долярів, а тим показала для нашої української молодіжи, що хоч роджена в Америці, як треба дбати за батьківщину, з якої їх родичі прибули до Америки, та щоб тони дорожили рідним краєм їх батьків, бо це їх святий обовязок, а особливо тоді, коли той багатий край у неволі й бореться за свою вільність.

При цій нагоді я хотілаб сказати комітетовцям в Ню Гейвен, що вони дійсно зуміли стягнути нашу молодіж до купи та розпочали новий період у життю нюгейвенських Українців. Недавно я була на лекції українських танків, де побачила, що наші танці це дійсний лік для нашої американської дітвори, бо вони привертають їх до свого та рідного.

Нюгейвенські Українці дійсно піднеслися високо тим, що дали своїм дітям український танок, який їх притягає до свого. Жаль тільки, що ще не всі діти вчаться танку, але я вірю, що вскорі в часі вони всі будуть у цім клюбі.

Гріхом булоб ще не згадати про тих, що найбільше про наших дітей дбають, а це громадяни: Ґіна, Куць та Маруняк і інші, в котрих руках спочиває цей комітет.

На збірку 15 долярів зложилися слідуючі: Швайчук і Пантелеймон Тодорчук по долярови; І. Винничук і Ґ. Куць по 50 цнт.; П. Гречаник, Ю. Бурбела, А. Лінцай, В. Березіцький по 25 цнт., а я від себе жертвувала 11 долярів.

Гафія Бундзяк.

ЯК ПОМАГАЄ БАТЬКО СОЮЗ.

Степан і Анна Дудуни, українські громадяни в Сентралії, Пенсилвенія, завважили при вечері, дня 5 жовтня, що при столі нема їх синка Йосифа. Кликання дитини не помогли, і батько й мати вибралися сейчас по вечері на шукання. Батько пішов в одну сторону, мати в другу. Шукали цілу ніч, але не знайшли. Дали знати сусідам, а від них вістка розійшлася по всьому місті, і тепер шукали вже всі люди: Американці, Айриші й Дочмени. Шукали 4 дні. Чотири дні справа лежала каменем на серцю батькам і сусідам. Щойно пятого дня знайдено тіло дитини, котре великі води, зібрані після зливи, занесли в копальню.

Український Народний Союз, як справжній батько, поспішив негайно з виплатою допомоги родичам дитини. Нині родичі мають хоч ту потіху по смерти своєї дитини, і благословлять Союз за його справедливість та скорість у помочі. Тепер чужинці, які знають про цю справу, завидують нам нашої організації та висказують свої бажання, що хотіли би, щоб і їх організації були такі справедливі й точні, як наш Український Народний Союз.

Іван Лупацій, секретар від. 90 У. Н. Союза.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

THE SPORT WHIRL

МІЖНАРОДНІ ПЕРЕГОНИ В ЇЗДІ НА БІЦИКЛІ.

У слідуючу неділю вечером починаються в Медисон Сквер Гарден на розі 50. вулиці й 8. Евені в Ню Йорку великі міжнародні перегони в їзді на біциклі. Перегони стягають найкращих наколесників з усіх країв. На перегони зголосилися 14 чужих та 14 американських наколесників. Будуть чемпіони їзди на ровери з Німеччини, Італії, Бельгії, Франції, Австралії й Канади. Перегони будуть тревати 6 днів.

—o—

BROOKLYN SPEAKS!

We, of the Junior Ukraine of B'klyn, have been watching this column in expectations of coming across some team in our class. The Junior Ukraine Basketball Team had been organized recently, and would like to hear from teams likewise newly organized, or from teams composed of Ukrainian lads from 13 to 16 years of age, in the states of New York and New Jersey.

The team is outfitted with suits and is willing to travel. Those managers who wish to obtain additional information concerning the team and open dates will please write to:

Michael Krushalnicki,

109 North 8th St., Brooklyn, N.Y.

— Як гадаєш? Коли найвідповідніша пора просити твого батька, щоби віддав мені тебе за жінку?

— Вечером, як уже вбере нічні пантофлі. Тоді він такий змучений, що готов навіть вексель підписати.

—o—

У барбера.

Гість: А до сто чортів, ви вже четвертий раз скалічили мене бритвою. То дайте бодай мені також бритву в руки, щоби я мав чим боронитися.

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНГЛІВ. (11)

Бедуїни Ібн Джада їхали поволі в північному напрямку. Попереду них верхи їхала донька шейка, а поруч з нею Цейд, який не спускав з неї очей. Шейкови ця дружба його доньки з Цейдом не подобалася й він часто сердитими очима позирав на них обоїх. Це бачив брат шейка, Толоґ. Він нахилився до шейка й сказав йому на вухо: „Цейд є відважний і рушичий, більше ніж ти, брате. Колиб я був шейком, я сам вибрав би чоловіка для своєї доньки".

„Так ти говориш, але ти не є шейком!" — відповів Фад. „Такий відважний бедуїн, як Цейд, може помогти мені стати шейком". Фад на це нічого не відповів, а лише закусив собі губу. Толоґ поглядав на нього збоку й усе слідкував за ним. Він бачив як брови шейка все нижче насувалися йому на очі. Шейк тепер тяжко думав. Толоґ був задоволений. Його слова, сказані на адресу Цейда, почали робити своє діло. Його інтрига вже почала працювати.

Три дні Араби йшли на південь і три дні Тантор беріг безпомічного Тарзана. Слон нічого не міг пособити свому панові, щоб звільнити його. Він лише міг приносити йому в хоботі води та овочі. Але все далі треба було ходити слонови за овочами Тарзанови, а собі за поживою. Тарзан покликав малпочку Ману й просив її привести когось, що міг би пособити йому. ТаМану десь зникла й здається, що забула його.

—o—

Тантор хотів іти далі в джунглі, де було більше поживи для нього й Тарзана. Та Тарзан не дозволив йому брати себе з собою. Там уже не було ніяких надій, щоб хтось нагодився й поміг йому розплутатися. Тут можуть нагодитися великі малпи, яким Тарзан розкаже, що зробити з вузлами, а там їх нема. Нарешті Тарзан післав самого Тантора геть у джунглі. Не хотячи лишати свого пана, Тантор всеж послухав Тарзана й подався в глибину джунглів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".